

Vastaus kirjalliseen kysymykseen eduskuntavaali- ja eurovaaliehdokaiden vaalikampanjakulujen ylärajan asettamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Ritva Elomaa/ps ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 265/2015 vp:

Miten hallitus suhtautuu ehdokkaiden vaalikampanjakulujen ylärajan asettamiseen eduskuntavaaleissa ja eurovaaleissa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kun vaali- ja puolerahoituslainsäädäntöä vuosina 2009-2010 uudistettiin, myös vaali-kohtaisten kampanjakulujen ylärajan asettamisesta keskusteltiin asiaa valmistelleessa parlamentaarisisessa työryhmässä (Tarastin toimikunta, komiteamietintö OM 2009:1). Tällöin kampanjakattojen käyttöönotosta ei kuitenkaan saavutettu poliittista yksimielisyyttä.

Hallituksen esityksessä laiksi ehdokkaan vaalirahoituksesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 13/2009 vp) kampanjakattoa ei ehdotettu, vaan siitä todettiin, että saatujen kokemusten perusteella voidaan myöhemmin harkita lainsäädännön täydentämistä kampanjakattoa koskevilla säännöksillä. Kampanjakaton valvominen voisi olla käytännössä vaikeaa, koska kampanjan kokonaiskustannusten määrittely ei ole yksiselitteistä. Kolmansien tahojen ilmoittelua ehdokkaan puolesta ei aina sisällytetäisi ehdokkaan ilmoitukseen, kuten ei myöskään puolueen yhteisilmoittelua.

Perustuslakivaliokunta totesi asiaa koskevassa mietinnössään (PeV 2/2009 vp), että se ei näe tarvetta asettaa laissa vaalikampanjan kokonaiskuluille mitään tiettyä enimmäismäärää. Sen sijaan säädettiin tukikatto siten, että ehdokas ei saa sisällyttää vaalirahoitukseensa yhdeltä tukijalta laissa säädetyn rajan ylittävää tukea. Tällä rajoitettiin ehdokkaiden taloudellisia sidoksia yksittäisiin, suuriin lahjoittajiin.

Vuosina 2009-2010 uudistettu vaali- ja puolerahoituslainsäädäntö on käytännössä osoittautunut toimivaksi. Se on turvannut hyvin rahoituksen läpinäkyvyyttä. Eduskunnan tarkastusvaliokunta on lain säätämisen jälkeen seurannut lainsäädännön toimivuutta. Tarkastusvaliokunnan esittämien huomioiden (TrVM 9/2013 vp) pohjalta oikeusministeriö asetti vaali- ja puolerahoituslainsäädännön tarkistamista selvittävän parlamentaarisen työryhmän. Lainsäädännön korjaustarpeita käsitellyt työryhmä sai työnsä val-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 265/2015 vp

miiksi keväällä 2015 ja hallitus antoi lokakuussa 2015 työryhmän ehdotusten pohjalta esityksen puoluelain sekä ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain muuttamisesta (HE 73/2015 vp).

Tarkastusvaliokunta ei ehdottanut vaalikampanjakulujen ylärajan määrittelemistä käydessään viime vuosina läpi vaali- ja puoluerahoituksen tarkastustarpeita, eikä kampanjakattojen asettaminen ollut näin ollen vaali- ja puoluerahoituslainsäädännön tarkistamista selvittäneessä työryhmässä erityisesti esillä.

Koska vaali- ja puoluerahoituslainsäädännön tarkistamistarpeet on vastikään selvitetty ja asiaa koskeva hallituksen esitys on juuri eduskunnan käsiteltävänä, vaalirahoituslainsäädännön uudelleen avaamiseen vaalikampanjakulujen ylärajan asettamiseksi ei liene tarkoituksenmukaista ainakaan lähiaikoina. Tarvetta eduskunta- ja europarlamenttivaaalien kampanjakaton asettamiseen on kuitenkin jatkossa hyvä seurata. Mikäli tarvetta ilmenee, asiaan voidaan palata myöhemmin.

Helsingissä 13.11.2015

Oikeus- ja työministeri Jari Lindström